

Vietnam — krúttunna í fjareystri

LANDIÐ, SUM VIÐ EITT BRAK, GJORDIST MIÐDEPILIN Í ALHEIMSPOLITIKKINUM, HEVUR Í MONG AÐ BAKI SUM EIN ÖGVULIGA VANDAMIKIL KRÚTTUNNA VIÐ MIKLUM ÖFRÍÐI OG BLÖÐUGUM BARÐÖGUM

Viet Cong-herurin telur frá 22.000 uppi 40.000 veltandur hermenn — hin sokallaða „sharba“ kjarnæf. Aftræt hesum koma millum 100.000 og 200.000 hermenn, ið beinleiois styðja hina sharba kjarnæfna. Hesi eru vanligir arbeidarar um dagin, men tá náttin kemur á, taka teir vápni og leggja út í bardaga móti stjórnaðhermonnum og amerikamonnum, sum styðja teir.

Suðurvietnamesiski herurin telur 380.000 mans umframt teir amerikansku hermenninar, sum komir eru teimum til hjálpar; men torført — ella nærum ógjörlikt — er hjá teimum at vinna á teimum væl vandnu og væl fyriskipaðu kommu-

nistaherliðunum, sum fáa stóra hjálp frá Norður-vietnam.

HITT LANGA KRIGGIÐ

Tað fara nú at vera retteliga fáir vietnamesarar, sum minnst aftur á friðarlig viðurskipti í landinum. Her eru nokur av teimum kendastu árs-tølunum.

1940: Japansarar herseta landið.
1941: Spjødd mótskúðursla móti japansarum verður betri fyriskipað og fær miðstöð í Kina.

1945: Japansarar loyva mótskúðursluni at taka við stýrinum í landinum í august. — Fransmenninir koma aftur, og tað kemur til spjaddar bardagar.

1946: Uppreisn móti fransmonnum í øllum til norðara helminginum av landinum.

1950: Ógiligir bardagar móti teimum fronsku herdeildunum sum telja 150.000 mans.

1954: Vietnaming-herurin sigrar endaliga við hin kenda skansan Dien Bien-Phu. Franski herurin telur tá 400.000 mans. Í desember fær Vietnam fullt sjálfstýri.

1955: Blóðugt borgarakrig millum umyskar buddhistiskar sektir.

1956: Sektarbardagin endar, men bardagar millum stjórnaðhermenn og kommunistiskar Vietcong-hermenn tekur seg upp í Norður-vietnam.

1961: Undantaksstöða — harðir bardagar og mikil stuðul frá USA.

1963: Ngo Dinh-stýrið verður kollvelt av herleiðarum — úttan at hetta styrkir um stöðuna.

Norski fólkaháskúlin 100 ár

1864 VAR HIN FYRSTI FÓLKAHÁSKÚLIN Í NOREG STOVNAÐUR. Í DAG ER Í ALT MEIRA ENN 70 TILIKIR SKOLAR VIÐ UMLEIÐ 5000 NÆMINGUM — MEN HETTA ER BARA HELMINGURIN AV TEIUM MONGU UNGFÓLKUNUM, SUM Á HVØRJUM ARI ROYNA UPPTÖKU

Norska arbeidararørslan 3 háskúlar

Norski blaðmaðurin FRIDTJOF DIESEN skrivur um norsku háskúlarstúna: Hin norski fólkaháskúlin — ein livsrískur 100-áringur.

Det har vært et jubileum her i Norge som vi bør merke oss. I året 1864, samme året som Danmark ble overfalt av prøysserne kom det en mann tilbake fra krigen som frivillig og aktivt hadde tatt del i den: Christoffer Brun. Denne mannen sammen med vennene Anker og Arvesen var de som ble den norske Folkehøgskolens fedre.

Tanken kom jo fra Danmark gjennom Grundtvigs og Kolds virke. Siden de tida har Folkehøgskolene fristet en vekslende skjebne. I dag hundrede år etter er det over 70 Folkehøgskoler i Norge. Allikevel er det plass bare til halvparten av de som søker seg inn der hvert år. Dvs. 5000. Og det bygges og utvides stadig veik.

Hva er grunnen til denne vekst? — Et halvt år for ungdommen der har en meget stor betydning for deres framtids utvikling uten hensyn til hva de skal bli. Alle lag av folket er representert der. Elevene lærer frivillig. De tar aktivt del i alle oppgavene, det stimulerer og inspirerer dem på en måte de vanlige skolene ikke makter med sine eksamen og poengtall. Det er fornøftig å ta et Folkehøgskoleopphold mellom to eksamenstidspunkt. Det modner og bringer ungdommen et godt stykke framover. All den fine ungdommen er han møtt der har

bare takk- og lovord til overs for Folkehøgskolen.

En av våre store diktere, Tarjei Vesaas, har meget å takke Folkehøgskolen for. Vi lever med i alt som skjer ute og heime. Historien og geografien kommer oss nærmere. Samfunnet og kulturen viser oss de store resultater som er oppnådd og det gir de unge store perspektiver for framtida. Det klages over at man leser så lite lyrikk. Men kom på Folkehøgskolene! Der leses dikt og vi får vite noe om de som ga

oss disse kostlige perler. Timene blir feststunder og er lærerne dyktige vil han sette sitt personlige preg på dem han underviser uten at de taper noe på det.

Det følger livsglede med sang og det synges overmåte meget på en Folkehøgskole. Meget annet byggekveiler, turer osv., setter farge på tilværelsen. Vi må heller ikke glemme elvedemokratiet som gir et pek framover.

Bare et ord hører ikke heime på en Folkehøgskole: Passivitet. Ja, og dermed er det sagt at De norske Folkehøgskolene av i dag sannelig er en sprek og livskraftig 100-åring.

Vi har tre Folkehøgskoler i Norge som er knyttet til arbeiderørsla. Det er Ringsaker Folkehøgskole på Hedemark. Landsorganisasjonen i Norge har LO-skolen og så Sørmarks Folkehøgskole utenfor Oslo. Det er verdt å nevne at Utenriksminister Halvard M. Lange var Rektor på sidsnevnte i sin tid.

Fridtjof Diesen.

Ljót, ósonn og ósømulig grein í „Dagblaðnum“

VALPROPAGANDA, VILLEIÐING AV VERSTA SLAG

Grov og ósømulig rongjan av veruleikanum. Fyri at vinna stemmurnar til valið royna teir í „Dagblaðnum“ at gera fólk býtt við at samanklaka Føroyar við Algerie

Úr Algerie fær Frakland mikið ríkidómi, og ikki einans tað. — Eisini úr Sahara fæst ríkidómi. Hetta ljóðar ótrúligt, tí Sahara oyðimørkin er víðagitin. Orðið oyði mork sigur, at haðani fæst einki. Men ikki er veruleikin tann, at einki fæst, tí i undirgrundini eru stórar, næstan ótómiligar olju-keldur, so har er ríkidómi í stórum streymum. Fyri at fáa part av hesum ríkidómi, er sáttmáli gjordur millum Frakland og Algerie. Frakland letur pening til Algerie fyri at fáa ríkidómi úr landinum — úr undirgrundini — og eisini fyri at fáa olju úr Sahara. Henda olja verður veitt við rorum út til Miðjarðarhavandi tvørtur ígjøgnum Algerie.

Nú lesa vit í „Dagblaðnum“, at vit føroyingar kunna gera ein sáttmála við Danir, soleiðis at Danir skulu rinda nærum 23 miljónir árliga til Føroyar aftan, at Føroyar er gjørt leyst frá Danmark. Jú, tað ber til, sigur „Dagblaðið“, tí Frakland rindar til Algerie, so kann Danmark á sama hátt rinda til Føroyar. Men „Dagblaðið“ nevnr ikki eitt tað einasta orð um tað, at Frakland fær virðir fyri peningin. „Dagblaðið“ sigur einki um, hvat ið Danmark skal fáa afturfyrí frá okkum.

Valpropaganda og vallygnir hava vit mangan høyrð tilikið. Men kortið skal eitt pinkulitið sindur av skili verða í teim kronikum, sum ein pentar saman.

Tað skuldi beinanvegin verið

straffað at villeiða fólk soleiðis, at tey missa seg sjálvnan burtur — missa alt, sum eitur vit og skil. Hvat nyttar at lata børn og unglingar ganga í skúlar at læra um lond og ríkir og olju í Sahara og tilki, ta valpropaganda skal gera alt tað til lagn, sum lærarar læra næmingar í skúlinum????

Hvat er i Føroyum, sum vit kunna bjóða Donum á sama hátt sum Algerie kann bjóða Fraklandi? Olja hava vit ikki, kollið minnkir nú niður í einki, gras hava vit so lítið, at hoyggi verður fort higar úr Danmark og ikki umvent, tað sama er at siga um rotur og annað grømeti. Her er einki at bjóða nokr-um. Soleiðis er hin nakni veruleikin.

Maðurin segði: „A benægter faktat“. Soleiðis sær tað út, sum „Dagblaðið“ nú skrivur sum valpropaganda. Tað er at gera svart til hvítt og at rongja alt, sum er veruligt og óbenægter faktat.

Veruleikin er tann, at vit Føroyingar sambært tað núgaldandi stýrisskipan — ráða so langt, sum vit gjalda, og vit kunna sleppa leysir frá Danmark tann sama dag, sum vit eru færr at gjalda tað, sum sjálfstýrið kostar. Her er einki at bríksla donum. Vit hava eitt stýrið, sum nevnr seg „sjálfstýrisslandsstýrið“. Hetta stýri hevur buktina og báðar endurnar. Tað kann gera leyst í morgin, bara viljin er til tess, og um inntøkurarnar eru nóg miklar at gjalda sjálfstýri við. So einfalt er

Viðm. til lögmannsrøðuna Røða P. M. Dams

(Framhald)

Nú frættist, at fiskakeyparar í Bretlandi hava boðið umboðsmönnum fyri fiskiskapssamtøkum, fiskaskip og fiskaframleiðsluøllum til Bretlands at tala um marknaðarspurningin viðvíkjandi fiskum fiski. Hetta visir greitt, hvussu ábyrgdarleyst tað er av landsstýri okkara at sita við hondum í hupp og lástasum — fyrí at nýta lögmannsins myndatalu — tann „heilaiga kúgvine“ er væl vard og alt kemur av sær sjálvum.

Tað er livið um at gera at eiga fiskiambóð og fiska nógv, men tað er eisini altumráðandi at ansa eftir, at allar kreftir verða mánnaðar fyri at vinna góðar marknaðir fyri framleiðsluvörur okkara. Hesum viðvíkjandi má okkara landsstýri so sannliga taka annað skinn um bak og ikki framvegis spæla heimakráku rolluna.

GRÖNLANDSSPURNINGURIN

Leikar nú á aftur og samráðingar skulu fara fram.

Tað er eingin loyna, at fólkaflokkurin hevur í sjálfstýris erpi sinum helst vilja havt grönlandsspurningin at detta burtur sum verandi av týðningi fyri okkum, og eina tíð fór flokkurin so langt í hesi stöðu, at hann ikki hevði grönlandsspurningin á stenvrúka síni. Og menn, sum minnst okkara fiski miðaráðhara, hærserkagongd móti meirreitti, vit vunu í Grönlandi við seinasta landsstýrisins samráðingum í Grönlandi, fingi til munar varhuga av, at tjóðveldisflokkurin av loysingarlíggum grundum helst vil hava óll bond kvett við Grönland, so tey, ta ið einaførð skal avgerast um kvetting ella ikki, ikki standa

tað heila. Alt annað er úttanum-snakk og ósonn villeiðing.

I teirri ljótu villeiðingreini sýnar „Dagblaðið“ til tess, at vit Føroyingar í 1944 bert fingi 2 miljónir frá Danmark, og vit væl kundu umverði tær báðar tvær. Eg má spyrja: skulu vit nú bríkslað donum, at vit fingi olvitið frá teim, meðan Danmark lá bundið í týskum nazistaleinkjum ??? — ?? — At vit tá livdu fyri úttan Danmark, er mikið rátt. Men tá silgdu okkara sjómenn og seldu veiðu í Bretlandi. Teir váðaðu livið, og tverri at nakrir av teim lótu livið. Men ríkidómi streymaði inn yvir land okkara. Eg hugsaði, at vit fóru ikki at nýðast at ríva upp aftur tað, sum tá hendi. Men tað sær út, sum sjálv tað syrgiligasta skal dragast fram aftur nú, tí fólkaflokkskapitalisman er í vanda. Mangt er i neyðini nýtt. Kapitalisturin verjir sin peningapung á sama hátt sum tikaaristurin verjir ungarnar. Orðindaseinarnir hjá kapitalistinum eru grammari enn kapitalisturin sjálvur.

Hvat hugsa aðrar tjóðir um okkum føroyingar nú aftan, at fólkaflokksgarparnir í mong ár hava skrólað og geylað upp um at reka alt danskt av landinum, nú eru teir farnir at sleiska fyri donum og biðja teir hjálpa okkum at gjalda tað sjálfstýri, sum vit føroyingar krevja, men ikki orka sjálvir at rinda út-reiðslurnar av ??? — Hesi somu garpar, sum óll krigssárin róptu: „Quslingar, landavíkjara“ o. s. fr. eftir javnaðarmonnum, Louis Zachariassen og øllum, sum ikki tá beinanvegin vildu kvetta óll bond millum Føroyar og Danmark framvegis aftan loysingina frá Danmark fáa árliga 23 miljónir krónur úr danska statsskassanum. Eg má spyrja: hevur nakar lisið ella høyrð nakað tilkið?? — Nei og aftur nei, slikt hevur eingin áður kunnað hugsað sær til og hvaðni minni sagt ella skrivað nakað tilkið tvælt. Nei, annaðhvørt eru vit danskir statsborgarar og hava rett til statsgjöld beði til eitt og annað, sum vit nú hava — eisini studning at lesa fyri í Danmark, sum tann skyldmaðurin hjá Knút Vang fær, meðan hann skrivir omau fyri umtalaðu grein í „Dagblaðnum“ — ella loysa vit frá Danmark, og so fellur allar tilkiur danskur studningur burtur. Latum okkum enda við øllum práti um loysing og tilki, tí omanfyri umtalaða grein hevur betur enn nakað annað sagt okkum, at alt geylið um fullveldi, kvetting, loysing o. s. fr. er luft, hummbukk, ynskideymar, sápublóðrur, hvørusjónir og púra einki annað.

J. H. Danbjørg.

eftiri og halda við sinum kanska tá óslitiligu krafti í fyrinum og í veiðirættindum og øðrum, sum fiskimannafólkjöldin og øll okkara fiskivinna ikki kann vera fyri úttan.

Men vit vóna, at landsstýrissflokkarnir, sum nú sita við ábyrgdini fyri samráðingunum, sum nú skulu fara fram í Grönlandi, kortini ikki lata seg tola av teimum grundum, sum fingi fólkaflokkinn at strúka Grönland av stenvrúkanum, og sum fekk Erlend Patursson á rokði imóti Grönlandi, seinast tá ið Grönland-Føroya sáttmálin var fyrí.

Allir føroyingar vilja vaknir fylgja við hesum samráðingum, og fáir munu teir fiskimenn vera, sum vilja finna seg í øðrum, enn menn frá føroyinga síðu, sum fara til Grönlands, gera teirra allrabesta fyrí at vinna helst javnbjóðis sømdir við grönlandingarnar í Grönlandi eins og vit hava givið teimum somu sømdir her hjá okkum, sum vit sjálvir hava.

Lat meg so til seinast, um eg fái tíð til tess, loysa mer at spyrja hátt virða landsstýrið, hvussu tað rimar saman, at vit, ið hava lagt og týkjust at vilja leggja álta áherslu at fáa skip, fara sum lögmaður gjørdi, at rósa okkum av at selja tey skip, sum vit hava fingið og róst til skýggja sum nokur av heimsins bestu, selja tey út av landinum?

Hvat liggur aftanfyrí her?

Uppá hetta má vera lætt at svara, tí tann, ið seldi, og sum av landsstýrinum fekk loyvi at selja hesa dyru ogn, er eingin fjærri enn hondin yvir landsstýrinum, hin háttvirði formaðurin fyri hin minsta partin, ið er skjóldur og verja landsstýrisins, harra Kjartan Mohr, háttvirði lögtingsmaður.

Vit, sum høyrdu lögmannin, fingi Framhald á 3. síðu)

Ergee

— den klassiske ERGEE-kvalitet i sømlede crepe. Tåler forbløffende strabaser fra morgen til aften — et af vore mest solgte numre! Prov ERGEE 911 — så ved De hvorfor!

En god crepestrømpe for en billig penge. Vejl. udsalgspris 7.90

Heilsøla

Einar Storr box 234 Tlf. 2357

TJÓGU ATTANDI FØROYSKI HAPPADRÁTTUR Dráttarlisti

fyrí 1. drátt 27. august 1964.

Hesi nummur hava vunnid:

1000 kr. nr.: 361
500 kr. nr.: 616
200 kr. nr.: 682 - 754
100 kr. nr.: 16 - 30 - 41 - 43 - 50
72 - 121 - 139 - 184 - 224 - 292 - 320
389 - 395 - 430 - 446 - 467 - 686
722 - 787 - 808 - 815 - 835 - 864
865 - 896 - 901 - 924 - 930 - 941
964 - 972 - 977 - 1000 - 1017 - 1033
1100 - 1101 - 1135 - 1184 - 1251
1255 - 1310 - 1337 - 1341 - 1344
1388 - 1402 - 1487 - 1491.

Vinningarnir verða útgóðinir beinanvegin við fradrátti av 10 %.

Vinnarnar verða biðin um at venda sær til happardráttarseljarar sínar.

Tórshavn, tann 27. august 1964.

FØROYA LANDSSTÝRI (Happadrátturin).